

A SEBESSÉG FILOZÓFUSA

IN MEMORIAM PAUL VIRILIO 1932–2018

SZÖVEG TEXT: **BOTZHEIM BÁLINT**

A most elhunyt Paul Viriliót elsősorban filozófusként, teoretikusként ismerjük. Ő azonban következetesen urbanistának vallotta magát.

PAUL VIRILIO ÉS CLAUDE PARENT: ST. BERNADETTE BUNKERTEMPLOM, NEVERS, 1966

Művészetet tanult a párizsi École des métiers d'art-on, elsősorban az üvegművészet foglalkoztatta. Az 1950-es években Henri Matisse mellett dolgozott templomi ólomüvegeken. Az évtized vége felé a fenomenológia felé fordult, rendszeres hallgatója volt Jean Merleau-Ponty előadásainak. Építészeti tevékenysége a Claude Parent-nel való együttműködésében csúcspontot ért el. Közös terveztek az ún. Bunkertemplomot (Sainte Bernadette de Banlay, 1963–1966), tiltakozásképpen a nukleáris fegyverkezés ellen. Az épület makettje 2000-ben Budapesten is látható volt, a Múcsarnok *Világépítészet* című kiállításán. Parent-nel közösen megalapították az *Architecture Principe* építészcsoporthat és folyóiratot. Ebben az időszakban dolgozott Parent irodájában Jean Nouvel is, akire nagy hatással voltak a két mester gondolatai.

Virilio számára a nemzetközi hírnevet az 1977-ben megjelent *Sebesség és politika* című esszéjéből hozta meg. Ebben fejtette

PAUL VIRILIO 1993, FOTÓ: DESPATIN & GOBELI/LEEMAGE

PAUL VIRILIO ÉS CLAUDE PARENT: ST. BERNADETTE BUNKERTEMPLOM, NEVERS, 1966

ki a dromológia, vagyis sebességtan elméletét, amellyel a folyamatosan gyorsuló fejlődés társadalmi veszélyeire hívta fel – már akkor – a figyelmet. Másik fontos elméleti konstrukciója a „háborús modell”, amely szintén nagy hatást fejtett ki az építészek és a város-tervezők között (lásd Ekler Dezső: *Térrelés és mozgósítottság*, in: Utóirat 2005/5.) Virilio 1975-ben társkurátora volt a *Bunker Archéologie* kiállításnak, mely az Atlanti Fal bunkereivel foglalkozott. Tanári tevékenysége

is jelentős volt, 1968-ban az École Spéciale d'Architecture tanárává választották, 1998-tól kezdve a European Graduate School-on vezetett kurzusokat. Írói munkásságának eredménye több mint 32 könyv, az utolsó 80 éves korában jelent meg. Nagy hatású életműve ma is aktuális, érdemes forgatni finom ironiával átszótt, jövőbe látó írásait. 2018. szeptember 10-én búcsúzott el ettől az élettől, hatalmas őr hagyva maga után a posztmodern utáni világállapotról való gondolkodásban.